

UZASADNIENIE

Decyzją z 6 grudnia 2022 r., znak (...), (...) w oparciu o art. 508 w zw. z art. 2 pkt 5 i art. 527 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2022 r. poz. 2305) odmówił Ł. K. prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu zdarzenia niepozostającego w związku z pełnieniem czynnej służby wojskowej, które miało miejsce 23 września 2022 r.

W uzasadnieniu decyzji organ wskazał, że mimo doznania przez poszkodowanego obrażeń i szkody w mieniu nie ma on prawa do jednorazowego odszkodowania. W ocenie organu kluczowe znaczenie w odniesieniu do zdarzeń kwalifikowanych jako wypadek w rozumieniu art. 508 ustawy o obronie Ojczyzny, które wydarzyły się poza miejscem wykonywania obowiązków służbowych, ma definicja drogi do miejsca i z miejsca wykonywania czynności. Organ wskazał, że rozważanie kwestii czy zaśnięcie za kierownicą prowadzonego pojazdu można uznać za przyczynę zewnętrzną było zbyteczne, bowiem zdarzenie z udziałem Ł. K. miało miejsce w drodze z miejsca wykonywania obowiązków służbowych do miejsca zamieszkania, co na gruncie obowiązującej definicji legalnej drogi nie pozwala uznać go za wypadek w rozumieniu art. 508 ustawy o obronie Ojczyzny.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł Ł. K. domagając się jej zmiany poprzez przyznania prawa do jednorazowego odszkodowania oraz zasądzenie kosztów postępowania sądowego. Odwołujący argumentował, że organ dokonał błędnej wykładni przepisów prawa stanowiących podstawę do ubiegania się przez żołnierzy jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku w związku z pełnieniem służby wojskowej. Podniósł, że ustawodawca nie nakłada na żołnierzy obowiązku przemieszczania się środkami publicznego transportu zbiorowego. Natomiast ratio legis przywoływanej przez organ definicji wypadku stanowi jedynie o obowiązku zachowania, co do zasady, najkrótszej, nieprzerwanej oraz najdogodniejszej ze względów komunikacyjnych. Odwołujący podkreślił, że na pokonywanej przez niego trasie T. – D. – T. nie funkcjonowało żadne połączenie komunikacji zbiorowej. Nadto, wskazał, że pojęcie „zewnętrzności przyczyny wypadku” należy rozumieć szeroko i zaśnięcie za kierownicą, o ile nie stanowi skutku wywołanego schorzeniem wewnętrznym należy uznać za taką przyczynę.

W odpowiedzi na odwołanie organ wskazał, że nie znalazł podstaw do zmiany lub uchylecia decyzji i wniósł o oddalenie odwołania wskazując, że zaskarżone orzeczenie zostało wydane zgodnie ze stanem faktycznym i prawnym. Nadto, wniósł o zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania. W uzasadnieniu stanowiska organ rentowy przedstawił argumentację analogiczną do zaprezentowanej w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ł. K. jest żołnierzem w czynnej służbie wojskowej. Od 17 do 23 września 2022 r. uczestniczył w ogólnopolskich ćwiczeniach „(...)”. W dniu 23 września 2022 r. po zakończonym ćwiczeniu odwołujący wracał prywatnym pojazdem samochodowym (...) o numerze rejestracyjnym (...) do miejsca zamieszkania w T.. Ł. K. nie miał możliwości powrotu do domu transportem publicznym. Kilka kilometrów za R. na drodze nr (...) Ł. K. zasnął za kierownicą i stracił panowanie nad pojazdem samochodowym wjeżdżając do przydrożnego rowu. Pomocy udzielił poszkodowanemu przejeżdżający kierowca pojazdu ciężarowego, który pomógł poszkodowanemu wyciągnąć uszkodzony pojazd z rowu. Pojazd nie nadawał się do dalszej jazdy i poszkodowany wezwał auto-lawetę. Po powrocie do domu Ł. K. zaczął odczuwać dolegliwości bólowe lewego barku i szyjnego odcinka kręgosłupa. W związku z tym udał się do szpitala w K.. Lekarz polecił wykonanie RTG szyjnego odcinka kręgosłupa, a po konsultacji zalecił odciążenie kręgosłupa poprzez noszenie kołnierza ortopedycznego i kontrolę w poradni ortopedycznej. Wykonane badanie obrazowania nie wykazało zmian urazowych. W dniu 25 października 2022 r. Ł. K. zakończył leczenie.

Niesporne, nadto dowód : protokół powypadkowy, oświadczenie świadka wypadku, oświadczenie poszkodowanego, karta informacyjna, historia zdrowia i choroby, zaświadczenie lekarskie – w aktach rentowych organu, przesłuchanie ubezpieczonego – k. 23-25.

W wyniku zdarzenia komunikacyjnego Ł. K. doznał skręcenia kręgosłupa szyjnego, które przebył bez następstw. Aktualnie nie stwierdza się u Ł. K. występowania objawów zespołu bólowego, ograniczenia ruchomości, ani podrażnienia korzeni nerwowych.

Dowód : karta informacyjna, historia zdrowia i choroby, zaświadczenie lekarskie – w aktach rentowych organu, opinia biegłego sądowego z zakresu ortopedii H. M. – k. 34.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Stan faktyczny w sprawie był w istocie niesporny. Żadna ze stron nie kwestionowała rzetelności sporządzenia i prawdziwości treści zgromadzonych w sprawie dokumentów, stąd też Sąd uznał je za miarodajne dla przyjęcia właściwych ustaleń faktycznych w sprawie. Konstruując stan faktyczny Sąd posiłkował się także przesłuchaniem wnoszącego odwołanie, które pozostawało spójne z całokształtem materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie. Sąd nie znalazł podstaw, aby odmówić wiarygodności zeznaniom Ł. K.. Spór między stronami sprowadzał się do rozbieżnej interpretacji stanu prawnego, będącego podstawą zaskarżonej decyzji. Wnoszący odwołanie podnosił, że zdarzenie z 23 września 2022 r. wypełniało definicję legalną wypadku pozostającego w związku ze służbą wojskową, organ utrzymywał natomiast, że obowiązujący na moment wydawania decyzji stan prawny nie pozwalał uznać wypadku komunikacyjnego, jakiemu uległ Ł. K. za wypadek w rozumieniu art. 508 ustawy o obronie Ojczyzny.

Kwestia świadczeń odszkodowawczych pozostających w związku ze służbą wojskową została uregulowana w ustawie z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny. Zgodnie z art. 516 ustawy żołnierzowi, który wskutek wypadku albo choroby doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, przysługuje jednorazowe odszkodowanie. W myśl art. 509 ust. 1 i 2 ustawy, świadczenia odszkodowawcze przysługują żołnierzowi, który doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku, albo wskutek choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby wojskowej. Uszczerbek na zdrowiu, o którym mowa w art. 509, uważa się za stały - jeżeli powoduje upośledzenie czynności organizmu nierokujące poprawy bądź za długotrwały - jeżeli powoduje upośledzenie czynności organizmu na okres przekraczający 6 miesięcy mogące ulec poprawie (art. 511 ustawy).

Ustawa o obronie Ojczyzny definiuje także pojęcie wypadku. W obecnie obowiązującym stanie prawnym (ustawa o obronie Ojczyzny z dnia 11 marca 2022 r. /Dz.U. z 2024 r. poz. 248/), zgodnie z art. 508 ustawy, ilekroć w dziale XVI ustawy zatytułowanym „świadczenia odszkodowawcze pozostające w związku ze służbą wojskową” jest mowa o:

1) wypadku - należy przez to rozumieć nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, pozostające w związku z pełnieniem czynnej służby wojskowej, z wyjątkiem terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie, które zaszło podczas:

- a) wykonywania obowiązków służbowych albo poleceń przełożonych,
 - b) wykonywania czynności w interesie służby wojskowej, nawet bez polecenia przełożonych,
 - c) ratowania ludzi z grożącego niebezpieczeństwa albo ratowania mienia przed zniszczeniem lub zagarnięciem,
 - d) udziału w pościgu lub ujęciu osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa albo ochroną innych osób przed napaścią,
 - e) odbywania drogi do miejsca i z miejsca wykonywania czynności określonych w lit. a i b
- lub w związku z tymi czynnościami;

2) drodze do miejsca i z miejsca wykonywania czynności, drodze z miejsca zamieszkania do jednostki wojskowej i z powrotem albo drodze na urlop lub przepustkę i z powrotem - należy przez to rozumieć drogę najkrótszą i

nieprzerwaną, z tym że nie uważa się, że droga została przerwana, jeżeli przerwa była życiowo uzasadniona i jej czas nie przekraczał granicy potrzeby, a także wówczas, gdy droga, nie będąc drogą najkrótszą, była najdogodniejsza ze względów komunikacyjnych.

Natomiast zgodnie z art. 2 pkt 5 ustawy, ilekroć w ustawie jest mowa o drodze do miejsca i z miejsca wykonywania czynności, drodze z miejsca zamieszkania do jednostki wojskowej i z powrotem albo drodze na urlop lub przepustkę i z powrotem - należy przez to rozumieć najkrótszy czas dojazdu lądowym środkiem publicznego transportu zbiorowego, łącznie z przesiadkami, licząc od stacji (przystanku) najbliższej miejsca pełnienia służby do stacji (przystanku) najbliższej miejsca zamieszkania, bez uwzględnienia czasu dojazdu do i od stacji (przystanku) w obrębie miejscowości, z której żołnierz dojeżdża, oraz miejscowości, w której wykonuje obowiązki służbowe.

Definicja wypadku zawarta w ustawie o obronie podlegała nowelizacji. W stanie prawnym obowiązującym do 14 listopada 2022 r. (ustawa o obronie Ojczyzny z dnia 11 marca 2022 r. /Dz.U. z 2022 r. poz. 2305/) , art. 508 ustawy stanowił, że ilekroć w dziale XVI ustawy zatytułowanym „świadczania odszkodowawcze pozostające w związku ze służbą wojskową” jest mowa o wypadku, należy przez to rozumieć nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, pozostające w związku z pełnieniem czynnej służby wojskowej, z wyjątkiem terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie, które zaszło podczas lub w związku z:

- 1) wykonywaniem obowiązków służbowych albo poleceń przełożonych;
- 2) wykonywaniem czynności w interesie służby wojskowej, nawet bez polecenia przełożonych;
- 3) ratowaniem ludzi z grożącego niebezpieczeństwa albo ratowaniem mienia przed zniszczeniem lub zagarnięciem;
- 4) udziałem w pościgu lub ujęciu osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa albo ochroną innych osób przed napaścią;
- 5) odbywaniem drogi do miejsca i z miejsca wykonywania czynności określonych w pkt 1 i 2.

Słuszność należy przyznać organowi, który wskazywał, że miarodajną dla oceny, czy zdarzenie z udziałem Ł. K. z 23 września 2022 r. należy uznać za wypadek w związku z pełnioną służbą wojskową będzie definicja legalna zawarta w ustawie o obronie Ojczyzny w brzmieniu obowiązującym do 14 listopada 2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 2305). Należy odnotować, że zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych obowiązuje zasada oceny prawidłowości decyzji według stanu istniejącego w dacie jej wydania. Mimo że sąd ubezpieczeń społecznych rozpoznaje sprawę merytorycznie na nowo, to jednak jako organ kontrolny wobec organu rentowego ma obowiązek odniesienia się do stanu rzeczy istniejącego w dacie wydania decyzji. Z tej przyczyny obowiązująca w "klasycznym" procesie cywilnym reguła wyrażona w art. 316 § 1 k.p.c., zgodnie z którą sąd bierze pod uwagę stan rzeczy z chwili zamknięcia rozprawy, doznaje wyjątku w postępowaniu odrębnym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, ze względu na jego szczególny, odwoławczy charakter (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2014 r., II UK 76/14, LEX nr 1777882). Oznacza to, że niemożliwym byłoby stosowanie stanu prawnego obowiązującego w dacie wyrokowania do oceny prawnej zdarzeń zaszłych pod rządami innej ustawy. Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, że aby zdarzenie z 23 września 2022 r. z udziałem Ł. K. zostało uznane za wypadek musiałoby mieć miejsce podczas lub w związku z odbywaniem drogi do miejsca i z miejsca wykonywania obowiązków służbowych albo poleceń przełożonych bądź wykonywaniem czynności w interesie służby wojskowej, nawet bez polecenia przełożonych. Tymczasem zdarzenie komunikacyjne miało miejsce podczas odbywania drogi z miejsca wykonywania czynności służbowych do miejsca zamieszkania. W konsekwencji, zdarzenie to nie wypełniło definicji legalnej zawartej w art. 508 ustawy i nie mogło być uznane za wypadek pozostający w związku z pełnieniem służby. Z tego względu Sąd uznał, że zbytecznym jest badanie, czy zostały spełnione pozostałe przesłanki warunkujące uznanie zdarzenia za wypadek, o którym mowa w ustawie.

W niniejszej sprawie przedmiotem sporu było prawo wnoszącego odwołanie do świadczenia odszkodowawczego warunkowane wystąpieniem stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu. Zważyć należy, że niezależnie od

zastosowanej definicji legalnej wypadku, odwołanie podlegało oddaleniu wobec niewystąpienia uszczerbku na zdrowiu Ł. K. Sąd celem ustalenia powyższego zasięgnął wiadomości specjalnych dopuszczając dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu ortopedii H. M.. Biegły w sposób jednoznaczny i stanowczy wskazał, że odwołujący przebył skręcenie kręgosłupa szyjnego bez następstw. Podkreślił, że aktualnie nie stwierdza się u Ł. K. występowania objawów zespołu bólowego, ograniczenia ruchomości, ani podrażnienia korzeni nerwowych. Do tak sformułowanych wniosków opinii żadna ze stron nie wniosła zarzutów. Stąd też, Sąd zgodnie z zapowiedzianym rygorem, przyjął, że strony ich nie kwestionują. Biegły w sposób przekonujący uzasadnił swoje stanowisko odnosząc się do zgromadzonej w sprawie dokumentacji medycznej oraz przeprowadzonego badania klinicznego, wskazując przesłanki medyczne, które leżyły u podstaw dokonanej przez nich oceny. W rezultacie, Sąd również nie znajdując podstaw do kwestionowania rzetelności oraz wiarygodności opinii przyjął jej wnioski za własne.

Jedynie na marginesie należy wskazać, że w niniejszym postępowaniu ocenie nie podlegały zgłoszone przez ubezpieczonego względem organu roszczenia majątkowe związane z uszkodzeniem pojazdu. Jak już sygnalizowano, treść decyzji, od której wniesiono odwołanie wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia sądu. Stąd też przedmiotem niniejszego postępowania było wyłącznie prawo do jednorazowego odszkodowania z tytułu uszczerbku na zdrowiu.

Wobec tak przeprowadzonych ustaleń, na podstawie całości materiału dowodowego, Sąd w oparciu o treść art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. Sąd oddalił odwołanie od decyzji (...) z 6 grudnia 2022 r., znak (...), jako nieuzasadnione.

Sędzia Joanna Szyjewska – Bagińska

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

4. (...)

Sędzia Joanna Szyjewska – Bagińska